

VENDIM
Nr. 12, datë 18.3.2025

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Holta Zaçaj	kryetare;
Marsida Xhaferllari	anëtare;
Fiona Papajorgji	anëtare;
Sonila Bejtja	anëtare;
Sandër Beci	anëtar;
Genti Ibrahim	anëtar;
Marjana Semini	anëtare;
Ilir Toska	anëtar,

me sekretare Blerina Basha, në datën 18.3.2025 mori në shqyrtim në seancë plenare mbi bazë të dokumenteve kërkesën nr. 22 (Sh) 2024 të Regjistrit Themeltar, që u përket:

KËRKUES: Shoqëria “Ksamili Investment” sh.p.k.

Rebani Bocai

SUBJEKTE TË INTERESUARA:

Agjencia Shtetërore e Kadastrës, përfaqësuar nga Lorena Goxhobelli, drejtore e përgjithshme.

Drejtoria Vendore e Agjencisë Shtetërore të Kadastrës, Sarandë, përfaqësuar nga drejtor Eugen Prifti.

Avokatura e Shtetit, përfaqësuar nga avokatët e shtetit Valbona Legisi, Juliana Çoma dhe Irma Qosja.

OBJEKTI: Shfuqizimi i vendimeve nr. 13558/8823/5702/4829/4337 akti, datë 10.11.2022, të Gjykatës Administrative të Apelit; nr. 00-2024-776, datë 29.2.2024, të Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë, si të papajtueshme me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.

Kthimi i çështjes për rigjykim në Gjykatën Administrative të Apelit ose në Gjykatën e Lartë.

BAZA LIGJORE: Nenet 41, 42, 131, pika 1, shkronja “f”, 134, pikat 1, shkronja “i” dhe 2, si dhe 142 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë (*Kushtetuta*); Konventa Evropiane për të Drejtat e Njeriut; nenet 27, 71 dhe 71/a të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar (*ligji nr. 8577/2000*).

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjo i relatorin e çështjes Ilir Toska, mori në shqyrtim parashtimet me shkrim të kërkuësve, Rebani Bocai dhe shoqërisë “Ksamili Investment” sh.p.k. (*kërkuësit*), të cilët kanë kërkuar pranimin e kërkesës, parashtimet me shkrim të subjekteve të interesuara, Drejtorisë Vendore të Agjencisë Shtetërore të Kadastrës (*DVASHK*), Sarandë, së cilës i janë deleguar kompetencat për të paraqitur prapësime edhe në emër të Agjencisë Shtetërore të Kadastrës dhe Avokaturës së Shtetit, që kanë kërkuar rrëzimin e kërkesës, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

Rrethanat e çështjes

1. Kërkuesit Rebani Bocai dhe shoqëria “Ksamili Investment” sh.p.k., në të cilën i pari është ortak dhe administrator, figurojnë pronarë të dy pasurive të paluajtshme me vendndodhje në Ksamil, Sarandë, të regjistruara në regjistrat e Zyrës Vendore të Regjistrimit të Pasurive të Paluajtshme (ZVRPP), Sarandë (sot Drejtoria Vendore e Agjencisë Shtetërore të Kadastrës, Sarandë), konkretisht të pasurive nr. 1/797 dhe nr. 4/448, zona kadastrale nr. 2297, e para me sipërfaqe 15440 m², ndërsa e dyta me sipërfaqe 64998,4 m². E gjithë pasuria fillimisht është fituar nga kërkuesi Rebani Bocai, i cili më pas ka tjetërsuar një pjesë të saj në favor të kërkueses tjetër, shoqërisë “Ksamili Investment” sh.p.k.

2. Pasuria është fituar nga Komuniteti Bektashian, Gjyshata Gjirokastrë (*Komuniteti Bektashian*), të cilit, me vendimin nr. 188, datë 14.5.2008 (*vendimi nr. 188/2008*) të Zyrës Rajonale të Agjencisë së Kthimit dhe Kompensimit të Pronave të qarkut Vlorë (ZRAKKP) i është njohur e drejta e pronësisë për sipërfaqen 137,5 ha kullotë, truall dhe pemishte, e ndodhur në Ksamil, Sarandë, me kufizimet përkatëse, nga e cila i është kthyer sipërfaqja 118,28 ha kullotë dhe pemishte. Ky vendim në vijim është ndryshuar nga Gjykata e Rrethit Gjyqësor Sarandë me vendimin nr. 1130, datë 12.11.2008 (*vendimi nr. 1130/2008*), duke iu njohur Komunitetit Bektashian e drejta e pronësisë për sipërfaqen e përgjithshme 160,9 ha, nga e cila i është kthyer sipërfaqja 137,5 ha. Vendimi gjyqësor ka marrë formë të prerë pa u ankimuar.

3. Në kushtet e refuzimit të kërkesës për regjistrimin e vendimit të njohjes të së drejtës së pronësisë dhe kthimit të pronës, Komuniteti Bektashian ka vënë në lëvizje një proces gjyqësor, në përfundim të të cilit Gjykata e Rrethit Gjyqësor Sarandë, me vendimin nr. 581, datë 30.4.2009, ka detyruar ZVRPP-në, Sarandë për regjistrimin e vendimit nr. 1130/2008 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Sarandë. Ky vendim, në vijim, është lënë në fuqi nga Gjykata e Apelit Gjirokastrë me vendimin nr. 273, datë 7.7.2009 (*vendimi nr. 273/2009*). Vendimi i gjykatës së apelit në këtë rast, pavarësisht paraqitjes rekurs kundër tij, është ekzekutuar nga ZVRPP-ja, Sarandë, duke regjistruar pronën në regjistrat e pasurive të paluajtshme në favor të Komunitetit Bektashian dhe, në vijim, ky i fundit, një pjesë të pronës e ka tjetërsuar në favor të kërkuesit Rebani Bocai. Ndërkohë, për rekursin e paraqitur, Gjykata e Lartë, me vendimin nr. 00-2014-775(88), datë 11.2.2014 (*vendimi nr. 88/2014*), ka prishur vendimin nr. 273/2009 të Gjykatës së Apelit Gjirokastrë dhe e ka dërguar çështjen për rigjykim në Gjykatën Administrative të Apelit. Për këtë çështje palët nuk kanë parashtruar informacion të mëtejshëm.

4. Në datën 20.1.2014, me urdhrin nr. 48 (*urdhri nr. 48/2014*), regjistruesi i ZVRPP-së, Sarandë ka vendosur masën e kufizimit për pasurinë e kërkueses, shoqërisë “Ksamili Investment” sh.p.k., për shkakun se kishte mbivendosje me pasurinë e shtetasit K.B. Po kështu, pas një kontrolli nga Njësia Task Forcë për Verifikimin e Ligëshmërisë dhe Mënyrës së Tjetërsimit të Pronave të Paluajtshme Shtetërore pranë Kryeministrit dhe rekomandimit të bërë nga ajo, regjistruesi i ZVRPP-së, Sarandë ka nxjerrë urdhrin nr. 1006, datë 25.7.2014 (*urdhri nr. 1006/2014*), për vendosjen e masës së kufizimit për pasuritë e paluajtshme, si dhe transaksionet e kryera në to, të përfituara në bazë të vendimit nr. 188/2008 të ZRAKKP-së, Vlorë, në kushtet kur regjistrimi i pronës në favor të Komunitetit Bektashian ishte bërë në bazë të vendimit nr. 273/2009 të Gjykatës së Apelit Gjirokastrë, i cili në vijim është prishur nga Gjykata e Lartë me vendimin nr. 88/2014. Po kështu, regjistruesi i ZVRPP-së, Sarandë ka nxjerrë edhe urdhrin nr. 1065, datë 6.8.2014 (*urdhri nr. 1065/2014*), duke vendosur të njëjtin kufizim me afat deri në përfundimin e procesit gjyqësor për regjistrimin e pronës në favor të Komunitetit Bektashian.

5. Ndërkohë Këshilli i Ministrave ka paraqitur padi në gjykatë, me objekt kundërshtimin e disa vendimeve të ZRAKKP-së, Vlorë, ndër to edhe të vendimit nr. 188/2008 të dhënë në favor të Komunitetit Bektashian, duke kërkuar detyrimin e subjekteve të shpronësuara, sipas atyre vendimeve, të njihnin shtetin shqiptar si pronar për 12/96 ose 1/8-ën pjesë ideale të pronës së ndodhur në vendin e quajtur “Kullota e Ksamilit”, Sarandë. Pas shpalljes së moskompetencës tokësore nga Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë, çështja është regjistruar në Gjykatën e Rrethit Gjyqësor Sarandë, e cila me

kërkesë të Këshillit të Ministrave, me vendimin nr. 1255 regj., datë 15.7.2016, ka vendosur marrjen e masës së sigurimit të padisë, duke urdhëruar ZVRPP-në, Sarandë të mos kryejë asnjë veprim për pronat e fituara me vendimet e kundërshtuara në padi. Edhe për vendimin e sigurimit të padisë palët nuk kanë parashtruar informacion nëse ai ishte kundërshtuar në gjykatat më të larta dhe për vendimmarrjet e tyre. Megjithatë, nga të dhënat në faqen zyrtare të Gjykatës së Lartë, vërehet se në atë gjykatë në datën 6.10.2017 është regjistruar çështja nr. 11243-03145-00-2017, me objekt kundërshtimin e vendimeve të KKKP-së dhe lejimi i masës së sigurimit të padisë, ku si rekursues pasqyrohen Komuniteti Bektashian dhe dy nga të paditurit e tjerë, shtetasit A.Ç.(T) dhe F.K.(Ç), ndërsa statusi i çështjes pasqyrohet “Në proces”.

6. Ndërsa situata e regjistrimit të pasurisë paraqitet si më lart, kërkuësja, shoqëria “Ksamili Investment” sh.p.k. i ka kërkuar ZVRPP-së, Sarandë ndarjen e pasurisë nr. 4/448, me sipërfaqe 64998,4 m². Në përgjigje të kërkesës, me shkresat nr. 72 prot., datë 11.1.2018 dhe nr. 470/1 prot., datë 24.1.2018, ZVRPP-ja, Sarandë i ka bërë me dije kërkuësës se nuk mund t’i ofrohej shërbimi i kërkuar për shkak të barrëve që rëndonin mbi pasurinë dhe konkretisht: (1) me vendimin gjyqësor nr. 1255 regj., datë 15.7.2016 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Sarandë, me të cilin është marrë masa e sigurimit të padisë, moskryerja e veprimeve për atë pasuri; (2) me urdhrin e regjistruesit nr. 1065/2014, me të cilin është vendosur masë kufizimi për pasurinë dhe transaksionet e kryera në të; (3) me urdhrin e regjistruesit nr. 1006/2014, me të cilin është vendosur masa e kufizimit për pasurinë dhe transaksionet e kryera në të; (4) me urdhrin e regjistruesit nr. 48/2014, me të cilin është vendosur masa e kufizimit për pasurinë, për shkak të mbivendosjes; (5) me kontratën e hipotekimit nr. 3107 rep. dhe nr. 531/3 kol., datë 16.12.2011, me të cilën pasuria është vendosur si garanci në favor të “Union Bank” sh.a. Në vijim, shoqëria kërkuese ka paraqitur padi në gjykatë për kundërshtimin e refuzimit për ndarjen e pasurisë dhe Gjykata Administrative e Shkallës së Parë Gjirokastrë, me vendimin nr. 61, datë 1.2.2018, ka vendosur pranimin e saj, duke urdhëruar ZVRPP-në, Sarandë të kryente ndarjen e pasurisë nr. 4/448 sipas planeve të rilevimit bashkëlidhur aplikimit të kërkuësës. Ky vendim ka marrë formë të prerë pa u ankimuar dhe ZVRPP-ja, Sarandë e ka zbatuar atë.

7. Në datën 13.3.2018, pas refuzimit të kërkesës për heqjen e të gjitha barrëve për pasuritë e regjistruara në pronësi të tyre, kërkuësit kanë paraqitur padi në gjykatë. Në përfundim të gjykimit, Gjykata Administrative e Shkallës së Parë Gjirokastrë, me vendimin nr. 202, datë 12.4.2018, ka vendosur pranimin e padisë, duke detyruar të paditurën, ZVRPP-në, Sarandë të heqë masën e kufizimit dhe çdo barrë tjetër të vendosur mbi pasuritë respektive të paditësve (kërkuësve), me përjashtim të kontratës së hipotekimit, si dhe t’i pajisë ata me certifikatë pronësie, kartelë dhe hartë treguese për pasuritë e tyre. Ajo gjykatë, në mënyrë të përmbledhur, ka arsyetuar se ZVRPP-ja, Sarandë, nëpërmjet veprimeve për vendosjen e masës së kufizimit për pasuritë e kërkuësve, ka cenuar rëndë sigurinë e tyre juridike, pasi ata, duke qenë të sigurt për pronësinë e Komunitetit Bektashian, i kanë fituar pasuritë nga ky i fundit nëpërmjet veprimeve juridike, duke u bërë pronarë të ligjshëm të tyre. Sipas saj, urdhrat e regjistruesit të ZVRPP-së, Sarandë janë marrë në kapërcim të kompetencave funksionale dhe në kundërshtim me nenet 59 dhe 75 të ligjit nr. 33, datë 21.3.2012 “Për regjistrimin e pasurive të paluajtshme” (ligji nr. 33/2012). Në vlerësimin e gjykatës, kufizimi i pronës në bazë të vendimit gjyqësor për sigurimin e padisë është bërë në kapërcim të kompetencave, pasi ai është vendosur për llogari të Komunitetit Bektashian, i cili nuk është pronar i tyre, ndërkohë që paditësit (kërkuësit) nuk janë as palë në atë konflikt gjyqësor, shqyrtimi i të cilit vijon ende në gjykatën e shkallës së parë. Kundër këtij vendimi kanë paraqitur ankim e paditura ZVRPP-ja, Sarandë, si dhe Avokatura e Shtetit, ndërsa paditësit (kërkuësit) kanë paraqitur kundërankim.

8. Ndërsa kjo çështje ndodhej në pritje të shqyrtimit nga Gjykata Administrative e Apelit, ka përfunduar gjykimi i padisë së Këshillit të Ministrave dhe Gjykata e Rrethit Gjyqësor Sarandë, me vendimin nr. 23-2019-1022, datë 7.6.2019, ndër të tjera, ka vendosur rrëzimin e padisë për sa i përket

vendimit të ZRAKKP-së, Vlorë të dhënë në favor të Komunitetit Bektashian, duke urdhëruar edhe heqjen e masës së sigurimit të padisë. Çështja në vijim është shqyrtuar nga Gjykata e Apelit Gjirokastrë, e cila, fillimisht, ka vendosur ndarjen e ankimeve dhe gjykimin e tyre si çështje më vete. Për sa i përket çështjes me të paditur Komunitetin Bektashian, me vendimin nr. 20-2022-567/07, datë 4.11.2022, ajo gjykatë ka vendosur prishjen e vendimit të gjykatës së shkallës së parë dhe dërgimin e çështjes për rigjykim, si dhe rivendosjen e masës së sigurimit të padisë të vendosur nga gjykata e shkallës së parë në kuadër të këtij procesi gjyqësor. Edhe për këtë çështje palët nuk kanë parashtruar informacion të mëtejshëm. Megjithatë, nga të dhënat në faqen zyrtare të Gjykatës së Lartë vërehet se në atë gjykatë, në datën 11.7.2023, është regjistruar çështja nr. 11249-00376-00-2023, me objekt anulimin e vendimit nr. 188/2008 të dhënë në emër të Komunitetit Bektashian, ku si rekursues pasqyrohet ky i fundit, ndërsa statusi i çështjes “Në proces”.

9. Për sa i përket çështjes së vënë në lëvizje nga kërkuesit për heqjen e barrëve për pasuritë e tyre (*shih paragrafin 7 të vendimit*), Gjykata Administrative e Apelit, me vendimin nr. 13558/8823/5702/4829/4337 akti, datë 10.11.2022, bazuar në nenin 297, shkronja “a”, të Kodit të Procedurës Civile (KPC), ka vendosur pezullimin e gjykit deri në përfundimin e gjykit të çështjes civile me paditës Këshillin e Ministrave, Avokaturën e Shtetit dhe të paditur Agjencinë e Trajtimit të Pronave dhe Komunitetin Bektashian (Teqeja Bektashiane e Zallit), me objekt: “Kundërshtimin e vendimit nr. 188/2008 të ZRAKKP-së, Vlorë të dhënë në emër të subjektit, Kryegjyshit Botërore Bektashiane, Komunitetit Bektashian Shqiptar (Teqeja e Zallit)”. Sipas asaj gjykate, çështja që ajo po shqyrtonte nuk mund të zgjidhej përpara se të zgjidhej mosmarrëveshja civile ndërmjet shtetit dhe Komunitetit Bektashian, e cila ka shkaktuar edhe lindjen e mosmarrëveshjes administrative, për të cilën nuk ka ende një vendim të formës së prerë. Kundër këtij vendimi kërkuesit kanë ushtruar rekurs të veçantë, duke pretenduar se Gjykata Administrative e Apelit ka zbatuar gabim ligjin procedural, nenin 297, shkronja “a”, të KPC-së, duke cenuar parimin e sigurisë juridike në lidhje me pritshmëritë e ligjshme për të drejtën e pronës së fituar në mënyrë të ligjshme, e drejtë e cila nuk është pjesë e procesit gjyqësor civil për shkak të të cilit është pezulluar gjykimi i çështjes së tyre administrative.

10. Me vendimin nr. 00-2024-776, datë 29.2.2024, Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë ka vendosur mospranimin e rekursit të veçantë të kërkuesve, me arsyetimin se në të nuk ngrihen shkaqe nga ato të parashikuara në nenin 58 të ligjit nr. 49/2012, datë 3.5.2012 “Për gjykatat administrative dhe gjykimin e mosmarrëveshjeve administrative”, të ndryshuar (*ligji nr. 49/2012*).

11. Në datën 1.7.2024 kërkuesit i janë drejtuar Gjykatës Kushtetuese (*Gjykata*) me ankim kushtetues individual, sipas objektit të tij, i cili, pasi është plotësuar sipas kërkesave të ligjit nr. 8577/2000, është regjistruar më 12.7.2024. Kolegji i Gjykatës, në datën 19.9.2024, ka vendosur kalimin e kërkesës për shqyrtim në Mbledhjen e Gjyqtarëve dhe kjo e fundit, në datën 1.10.2024, ka vendosur kalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare mbi bazë të dokumenteve.

II

Pretendimet në Gjykatën Kushtetuese

12. **Kërkuesit**, në mënyrë të përmbledhur kanë parashtruar:

A) *Për legjitimitimin në lidhje me kriterin e shterimit të mjeteve juridike efektive:*

12.1. Vendimet e kundërshtuara sjellin efekte mbi të drejtat e kërkuesve në të njëjtën masë dhe mënyrë si dhe një vendim përfundimtar themeli, pasi i vënë në pamundësi për të ushtruar tagrat e së drejtës së pronës, të fituar sipas ligjit dhe të pakontestuar me vendim gjyqësor përfundimtar. Vendimet kanë natyrë përfundimtare për qëllime të kontrollit kushtetues pasi: i) ndërhyjnë në të drejtën kushtetuese të pronës, në një nga tagrat e saj, që do të vazhdojë deri në përfundim të një procesi tjetër gjyqësor ku kërkuesit nuk janë palë, ndaj nuk mund të sjellë pasoja ndaj tyre; ii) kohëzgjatja e pezullimit

nuk mund të përlogaritet saktësisht, por duke pasur parasysh kohëzgjatjen mesatare të çështjeve në gjykata kufizimi bën të pamundur, në thelb, ushtrimin e së drejtës së pronës; *iii*) pasojat janë të drejtpërdrejta në të drejtën e pronës; *iv*) kërkuessit nuk kanë mjete të tjera juridike që t'u garantojnë mbrojtje efektive për pretendimet për gjykimin brenda një afati të arsyeshëm, si dhe për ekzekutimin e vendimit të formës së prerë brenda një afati të tillë; *v*) vendimi i kundërshtuar ka një masë të caktuar autonomie dhe ndonëse i shërben procesit të themelit, qëndron i pavarur prej tij, në kuptim të efekteve që sjell.

B) Për themelin kërkuessit kanë pretenduar se vendimet e kundërshtuara u kanë cenuar:

12.2. Të drejtën për një proces të rregullt ligjor në drejtim të:

12.2.1. Së drejtës së aksesit formal dhe substancial në gjykatë, pasi në mënyrën se si gjykata e apelit dhe Gjykata e Lartë e kanë trajtuar çështjen, ato kanë cenuar të drejtën e kërkuessve për të pasur një shqyrtim gjyqësor dhe përgjigje përfundimtare për pretendimet e ngritura në padi, duke i vendosur në pamundësi për të kërkuar të drejtat e ligjshme për shkak se nuk kanë asnjë mundësi dhe mjet tjetër për t'i rivendosur ato në gjendjen që procesi ndodhet. Gjykata e apelit ka pezulluar gjykimin e çështjes administrative duke iu referuar një procesi tjetër gjyqësor civil ku kërkuessit nuk janë palë dhe nuk kanë mundësi të mbrohen e të shprehin pretendimet e tyre, si dhe duke bërë një analizë dhe interpretim të gabuar të nenit 297 të KPC-së. Kjo nuk u riparua nga Gjykata e Lartë, e cila nuk mori në analizë dhe as u dha përgjigje asnjë prej pretendimeve të rekursit, edhe pse kishin të bënin me të drejtën e pronës dhe parimin e sigurisë juridike.

12.2.2. Standardit të arsytimit të vendimit, pasi arsyetimi i vendimeve të gjykatave është i mangët, jo i plotë, kontradiktor me faktet dhe pretendimet e kërkuessve, përveçse Gjykata e Lartë nuk ka trajtuar shkaqet e rekursit të veçantë për të drejtat themelore të pretenduara të shkelura. Gjykata e apelit ka vendosur pezullimin e gjykimit pasi çështja nuk mund të zgjidhej përpara se të zgjidhej çështja civile midis shtetit dhe Komunitetit Bektashian, duke mos argumentuar lidhjen direkte mes dy çështjeve, ndërkohë që kërkuessit nuk janë pjesëmarrës në procesin civil dhe as përfitues të titullit të pronësisë të dhënë përmes vendimit të kundërshtuar të ZRAKKP-së, Vlorë, por kanë fituar të drejta pronësie përmes akteve që nuk janë kundërshtuar në atë proces. Gjykatat kanë anashkaluar faktin se objekti i padisë së kërkuessve lidhet me veprimet administrative të ZVRPP-së, Sarandë dhe nuk ka për objekt origjinën e së drejtës së pronës ose mënyrën e fitimit të saj.

12.2.3. Parimit të sigurisë juridike në aspektin e pritshmërive të ligjshme, pasi pasuritë janë fituar nga kërkuessit në mënyrë të ligjshme, me kontrata dhe akte që nuk janë kundërshtuar dhe nuk janë objekt i proceseve gjyqësore. Konflikti civil mes palëve të tjera, Këshillit të Ministrave dhe Komunitetit Bektashian, që çoi në pezullimin e gjykimit administrativ, nuk mund të cenojnë pronën dhe të drejtat e kërkuessve, për sa kohë ata nuk janë palë në atë proces gjyqësor. Pezullimi i çështjes cenon këtë parim, pasi krijon pasiguri për të ardhmen. Gjykatat ua kanë kaluar kërkuessve barrën e provës, duke zhvendosur përgjegjësinë e autoriteteve shtetërore në drejtim të pronarëve të ligjshëm pa arsyetim dhe sqarim për qëndrimet e tyre.

12.3. Parimin e barazisë përpara ligjit, për shkak se në çështje të ndryshme nuk mund të mbahen qëndrime të njëjta. Gjykata e Lartë ka referuar në një vendim tjetër, por objekti i atij gjykimi është i ndryshëm, pasi heqja e një kufizimi të vendosur në zbatim të një vendimi gjyqësor për sigurimin e padisë është i ndryshëm nga heqja e kufizimit duke u bazuar në paligjshmërinë e urdhrave të kufizimit të nxjerrë nga ZVRPP-ja, Sarandë përpara marrjes së masës së sigurimit të padisë në një proces tjetër gjyqësor.

12.4. Të drejtën e pronës, pasi edhe pse titulli i pronësisë së kërkuessve nuk është vënë në diskutim, sipas mënyrave dhe formave të parashikuara nga ligji, për shkak të vendimmarrjes së kundërshtuar, kërkuessit janë vënë në pamundësi për të ushtruar tagrat e pronësisë, sepse gjykatat, në mënyrë indirekte, kanë legjitimuar dhe lejuar veprimet e paligjshme të organit administrativ, ZVRPP-së,

Sarandë. Duke pasur parasysh se procesi gjyqësor i pezulluar mund të zgjasë për një kohë të pacaktuar, një kohëzgjatje e tillë përbën shpronësim *de facto* pa shpërblim në kuptim të nenit 41 të Kushtetutës, pasi kufizimi është në atë masë sa cenon thelbin e së drejtës së pronës, duke e bërë atë iluzive. Ndërhyrja në të drejtën e pronës nuk është e ligjshme, sepse edhe pse formalisht është bazuar në nenin 297 të KPC-së, për shkak të interpretimit arbitrar të kësaj dispozite, ajo nuk plotëson kriterin e ligjshmërisë. Për sa kohë që nuk ka një vendim gjyqësor që të ketë vlerësuar të paligjshëm mënyrën e fitimit të pronësisë nga kërkuesit dhe për sa kohë titulli i tyre i pronësisë nuk është pjesë e procesit gjyqësor ndërmjet Këshillit të Ministrave dhe Komunitetit Bektashian, duke mos pasur ata asnjë mundësi për të ngritur pretendimet e tyre në atë proces gjyqësor, çdo veprim administrativ ose vendim gjyqësor ndaj tyre është jokushtetues.

13. **Subjekti i interesuar, DVASHK-ja, Sarandë**, ka parashtruar se ka refuzuar kryerjen e shërbimit për ndarjen e pasurive objekt gjykimi për shkak të masave kufizuese të vendosura për to, përfshirë edhe me vendimin nr. 1255 regj., datë 15.7.2016, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Sarandë, për marrjen e masës së sigurimit të padisë, ndërsa për këtë ka bërë shënimet përkatëse në kartelat e pasurisë, por edhe pse ka pasur një vendim të tillë gjyqësor, ajo ka zbatuar në vijim vendimin nr. 61, datë 1.2.2018, të Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë Gjirokastrë për ndarjen e pasurive të kërkuesve. Këta të fundit, në vijim, kanë lidhur kontrata premtim shitjeje, të cilat nuk janë regjistruar për shkak të masës së sigurimit të padisë që rëndon mbi pronat, mbi të cilat janë ngritur disa objekte të legalizuara ose në proces legalizimi, përveçse mund të jenë kryer edhe transaksione të tjera, por që janë evidentuar vetëm në kartelat digjitale të pasurisë. Masa e sigurimit të padisë është rivendosur me vendimin nr. 20-2022-576/07, datë 4.11.2022, të Gjykatës së Apelit Gjirokastrë.

14. **Subjekti i interesuar, Avokatura e Shtetit**, në mënyrë të përmblodhur ka prapësuar se:

A) *Për legjitimimin e kërkuesve:*

14.1. Kërkuesit nuk legjitimohen për vënien në lëvizje të gjykimit kushtetues, pasi vendimi për pezullimin e gjykimit të çështjes nuk mund të konsiderohet vendim përfundimtar, në kuptim të nenit 131, shkronja “P”, të Kushtetutës, referuar për këtë dhe nenit 451 të KPC-së. Për mosmarrëveshjen administrative të vënë në lëvizje nga kërkuesit nuk ka ende një vendim përfundimtar, ndërkohë që gjykimi i asaj çështjeje është pezulluar për shkak të mosmarrëveshjes civile për vlefshmërinë e titullit të pronësisë të Komunitetit Bektashian, mosmarrëveshje e cila ka shkaktuar edhe atë administrative.

B) *Për themelin:*

14.2. Pretendimi për cenimin e së drejtës së aksesit formal dhe substancial në gjykatë nuk qëndron, pasi Gjykata Administrative e Apelit ka garantuar të drejtën e aksesit të kërkuesve, për më tepër kur çështja është shqyrtuar në seancë gjyqësore në prani të palëve. Edhe Gjykata e Lartë e ka garantuar këtë të drejtë, e cila, lidhur me rekursin e veçantë, ka arsyetuar në mënyrë ezauruese, mbështetur në parashikimet e nenit 58 të ligjit nr. 49/2012, duke respektuar kufijtë e rekursit dhe juridiksionin rishikues të saj që kanë të bëjë vetëm me çështje të zbatimit të ligjit material dhe procedural. Kërkuesit as nuk kanë provuar se janë privuar nga e drejta për të parashtruar pretendimet e tyre.

14.3. Pretendimi për cenimin e standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor nuk qëndron, pasi Gjykata Administrative e Apelit ka arsyetuar qartë shkakun e pezullimit, bazuar në nenin 297, shkronja “a”, të KPC-së. Për sa kohë që titulli i pronësisë mbi të cilin kërkuesit kanë fituar pronësinë është objekt shqyrtimi gjyqësor dhe për pasurinë është vendosur masa e sigurimit të padisë për të mos u bërë veprime tjetërsimi, me të drejtë ajo gjykatë ka vendosur pezullimin e gjykimit të mosmarrëveshjes administrative, pasi fillimisht duhet të zgjidhet mosmarrëveshja civile për të drejtën e pronësisë. Edhe arsyetimi i kufizuar i Gjykatës së Lartë në dhomën e këshillimit është tregues se pasi ka marrë në shqyrtimin rekursin e veçantë, ajo ka arritur në përfundimin se në të nuk janë ngritur argumente nga ato të përcaktuara nga ligji, duke u dhënë përgjigje atyre. Bazuar edhe në jurisprudencën e Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (GJEDNJ), nuk është e detyrueshme që një gjykatë t’i japë përgjigje

të hollësishme çdo argumenti të paraqitur, por mjafton që në vendim të dalë qartë se janë prekur pikat thelbësore të ngritura.

14.4. Pretendimi për cenimin e parimit të sigurisë juridike është i pabazuar, pasi kërkuesit e bazojnë në argumente që lidhen me themelin e çështjes. Ata, në thelb, nuk ngrenë çështje kushtetutshmërie, por indirekt kërkojnë t'u jepet zgjidhje pretendimeve të tyre për themelin e mosmarrëveshjes.

14.5. Pretendimi për cenimin e parimit të barazisë përpara ligjit nuk qëndron, pasi Gjykata e Lartë ka mbajtur të njëjtin qëndrim edhe në çështjen tjetër të referuar për të njëjtën tipologji gjykimi.

14.6. Pretendimi për cenimin e së drejtës së pronës nuk qëndron, pasi kërkuesit ngrenë pretendime që kanë të bëjnë me themelin e shqyrtimit të çështjes gjyqësore dhe jo me shkeljet konkrete të dispozitave kushtetuese, ndërkohë që shqyrtimi i atyre pretendimeve është pjesë e juridiksionit gjyqësor të zakonshëm.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Për legjitimitimin e kërkuesve

15. Çështja e legjitimitimit (*locus standi*) është një ndër aspektet kryesore që lidhet me nisjen e një procesi kushtetues. Sipas neneve 131, pika 1, shkronja “P” dhe 134, pikat 1, shkronja “I” dhe 2, të Kushtetutës, si dhe nenit 71 të ligjit nr. 8577/2000, çdo individ, person fizik ose juridik, subjekt i së drejtës private dhe publike, mund të vërë në lëvizje Gjykatën për gjykimin përfundimtar të ankesave kundër çdo akti të pushtetit publik ose vendimi gjyqësor që cenon të drejtat dhe liritë themelore të garantuara në Kushtetutë. Ankimi kushtetues individual, në çdo rast, duhet të plotësojë kriteret kumulative të nenit 71/a të ligjit nr. 8577/2000, që lidhen me shterimin e mjeteve juridike, afatin e paraqitjes së kërkesës, pasojat negative të pësura në mënyrë të drejtpërdrejtë e reale dhe mundësinë për rivendosjen e së drejtës së shkelur.

16. Gjykata, bazuar në nenet 131, pika 1, shkronja “P” dhe 134, pikat 1, shkronja “I” dhe 2, të Kushtetutës, vëren se gjykimi kushtetues për mbrojtjen e të drejtave dhe lirive kushtetuese vihet në lëvizje me kërkesë të individit, ku sipas nenit 16, pika 2, të Kushtetutës, përfshihen edhe personat juridikë, sikurse edhe shoqëria tregtare në këtë gjykim. Në këtë këndvështrim, kërkuesit legjitimohen *ratione personae* si bartës të të drejtave dhe lirive themelore të parashikuara nga Kushtetuta, pasi kanë qenë palë në procesin gjyqësor ndaj të cilit kanë ngritur pretendime në ankimin kushtetues individual dhe kanë interes të drejtpërdrejtë në çështjen e parashtruar.

17. Në lidhje me kriterin paraprak të *shterimit të mjeteve juridike efektive*, kërkuesit kanë pretenduar se i kanë shteruar ato, pasi vendimet e kundërshtuara që kanë vendosur pezullimin e gjykimit të çështjes administrative, konsiderohen përfundimtare për pasojën që kanë sjellë për të drejtën e tyre të pronësisë, në kuptim të nenit 131, shkronja “P”, të Kushtetutës, e cila lejon individin që të mbrojë të drejtat kushtetuese substanciale të cenuara nga aktet e pushtetit ose vendimet gjyqësore, referuar qasjes së Gjykatës dhe jurisprudencës së GJEDNJ-së. Në lidhje me këtë kriter të legjitimitimit, subjekti i interesuar, Avokatura e Shtetit, ka pretenduar se kërkuesit nuk kanë shteruar mjetet juridike efektive, pasi vendimet e kundërshtuara, që kanë vendosur pezullimin e gjykimit të çështjes administrative, nuk mund të konsiderohen përfundimtare në kuptim të nenit 131, shkronja “P”, të Kushtetutës.

18. Gjykata ka pohuar se, në kuptim të nenit 131, pika 1, shkronja “P”, të Kushtetutës, mbrojtja kushtetuese ka funksion përfundimtar dhe, si e tillë, mund të aplikohet vetëm në lidhje me vendime, për të cilat kanë përfunduar procedurat gjyqësore. Kontrolli kushtetues ka natyrë subsidiare, që do të thotë se individit duhet t'i ketë shteruar mjetet dhe rrugët e tjera ligjore. Cenimi i të drejtave themelore, përfshirë atë për një proces të rregullt ligjor, mund të pretendohet në këtë Gjykatë vetëm pasi të shterohen të gjitha mundësitë e ofruara nga sistemi i apelineve dhe kjo vlen edhe në rastet kur

procedurat gjyqësore paraprake çojnë në një rëndim të mëtejshëm ose në tejzgjatjen e cenimit të kësaj të drejte (*shih vendimet nr. 25, datë 13.10.2022; nr. 14, datë 11.3.2021; nr. 75, datë 22.12.2015, të Gjykatës Kushtetuese*).

19. Gjykata vëren se, në rastin konkret, objekt i ankimit kushtetues individual është vendimi i Gjykatës Administrative të Apelit, me të cilin është vendosur pezullimi i gjykimit të çështjes administrative të vënë në lëvizje nga kërkuesit, ashtu edhe vendimi i Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë, që ka vendosur mospranimin e rekursit të veçantë të kërkuesve, duke lënë kështu praktikisht në fuqi vendimin e gjykatës së apelit. Për rrjedhojë, në aspektin formal, objekt i ankimit kushtetues individual është një vendim gjyqësor i ndërmjetëm, në kushtet kur ai nuk është dhënë në përfundim të një gjykimi themeli dhe as nuk ka zgjidhur në themel çështjen në mënyrë përfundimtare. Megjithatë, në jurisprudencën e saj Gjykata ka pranuar se në mënyrë përjashtimore vendimet e ndërmjetme mund të bëhen pjesë e juridiksionit kushtetues në rast se plotësohen këto kushte: (i) vendimi duhet të ketë vendosur për të drejtën e individit të pretenduar si të cenuar, pra shkelja e pretenduar të jetë pasojë e drejtpërdrejtë e vendimit të ndërmjetëm të kundërshtuar ose, thënë ndryshe, kërkuesi duhet të provojë se është viktimë e shkeljes të së drejtës kushtetuese; (ii) vendimi të jetë bërë objekt i ankimit të veçantë dhe të jetë shqyrtuar nga gjykatat më të larta, të cilat të jenë shprehur, qoftë edhe tërthorazi, për të drejtën që pretendohet e cenuar; (iii) vendimi duhet të ketë një masë autonomie nga procesi i themelit, në kuptimin që pavarësisht se shqyrtimi i mosmarrëveshjes së themelit vazhdon, vendimi përfundimtar që do të jepet në themel nuk është i aftë të ndryshojë vendimin e ndërmjetëm dhe as të riparojë në masën e duhur efektet që ai ka sjellë (*shih vendimet nr. 25, datë 13.10.2022; nr. 14, datë 11.3.2021, të Gjykatës Kushtetuese*).

20. Bazuar për sa më sipër, Gjykata do të verifikojë edhe në rastin konkret nëse vendimi i ndërmjetëm, objekt i ankimit kushtetues individual, plotëson kriteret për t'u konsideruar përfundimtar për qëllime të kontrollit kushtetues.

21. Në rastin konkret, Gjykata konstaton, fillimisht, se çështja gjyqësore ku janë dhënë vendimet e kundërshtuara është e natyrës administrative dhe është vënë në lëvizje nga kërkuesit, të cilët kanë pretenduar paligjshmërinë e veprimeve të organit administrativ (ish-ZVRPP-së, Sarandë) në vendosjen e masave kufizuese për pasuritë tyre në regjistrat e pasurive të paluajtshme, duke kërkuar për këtë shkak heqjen e atyre masave. Për sa u përket këtyre të fundit, kufizimi, në kuptim të ligjit për regjistrimin e pasurive të paluajtshme, i pamundëson subjektit të regjistruar pronar kryerjen e veprimeve juridike për tjetërsimin e pasurive të tij. Nga ana tjetër, vendosja e masës kufizuese për pasurinë mund të shërbejë si shkak pengues edhe për zhvillimin e pronës. Ndërkohë, masat kufizuese për pasuritë e regjistruara në pronësi të kërkuesve janë vendosur përmes tre urdhrave të regjistruarit të ish-ZVRPP-së, Sarandë, që datojnë në vitin 2014, e që përmbajnë edhe shkakun për të cilin kufizimet janë vendosur. Po kështu ato kanë të bëjnë edhe me veprimet e regjistruarit, në vitin 2016, në zbatim të një vendimi gjyqësor për marrjen e masës së sigurimit të padisë, përmes të cilit ish-ZVRPP-ja, Sarandë është urdhëruar të mos kryejë asnjë veprim në lidhje me pronën e fituar me një vendim të ZRAKKP-së, Vlorë, i cili është dhënë në një proces gjyqësor ku kërkuesit nuk janë palë, por i tillë është subjekti (Komuniteti Bektashian), nga i cili ata e kanë fituar pronësinë. Ndërsa gjykata administrative e shkallës së parë ka pranuar padinë e kërkuesve, duke hequr masat kufizuese të vendosura për pasuritë dhe duke urdhëruar pajisjen e tyre me dokumentet e pronësisë, Gjykata Administrative e Apelit ka vendosur pezullimin e gjykimit të çështjes administrative deri në përfundim të gjykimit të çështjes civile, në të cilën kundërshtohet vendimi i ZRAKKP-së, Vlorë i dhënë në favor të subjektit nga i cili kërkuesit kanë fituar të drejtën e pronësisë, proces në të cilin është dhënë edhe vendimi për sigurimin e padisë i zbatuar nga regjistruari i ish-ZVRPP-së, Sarandë.

22. Duke pasur parasysh për sa më sipër, si dhe faktin se kufizimi për pronën ka filluar në vitin 2014 mbi bazën e aktit administrativ dhe në vitin 2016 për shkak të vendimit gjyqësor për marrjen e masës

së sigurimit të padisë ku ai vijon ende për shkak të vendimarrjes objekt gjykimi, është kjo kohëzgjatje që e bën këtë rast përjashtimor për qëllime të kontrollit kushtetues. Në këtë kuptim, Gjykata thekson se ndonëse masa e pezullimit të gjykimit nuk ndërhyr *per se* në të drejtën e pronës, ai vendim, duke qenë i ndërlidhur me vetë kufizimin, konsiderohet se ka sjellë *fe facto* pasoja në drejtëm të vetë ushtrimit të kësaj të drejte. Në këtë drejtëm mbahet parasysh edhe se, ndërsa kufizimi pretendohet të ketë ardhur si pasojë e veprimeve të organit administrativ, në kushtet kur Gjykata Administrative e Apelit ka pezulluar gjykimin, në themel të të cilit është pikërisht kontrolli i ligjshmërisë së atyre veprimeve administrative, përfshirë edhe për sa i përket zbatimit të një vendimi për sigurim padie të dhënë pikërisht në procesin civil që ka shërbyer si shkak pezullimi, ajo praktikisht, përmes vendimit të saj, ka lejuar vijimin e pasojave të pretenduara si të paligjshme. Për rrjedhojë, vendimi i pezullimit të gjykimit, në rastin konkret, ndonëse në aspektin formal është vendim i ndërmjetëm që nuk vendos për themelin e çështjes, në kontekst të rrethanave të rastit konkret, ai ka ndërhyrë në ushtrimin e së drejtës kushtetuese individuale, të pronës private, ndërhyrje e cila vazhdon deri në përfundimin e procesit civil.

23. Po kështu, vendimi është bërë objekt i rekursit të veçantë në Gjykatën e Lartë, e cila ka vendosur mospranimin e tij, duke i gjetur të pabazuara shkaqet e parashtruara nga kërkuesit dhe, për rrjedhojë, ka lënë në fuqi vendimin e gjykatës së apelit, duke ligjësuar indirekt masën kufizuese të së drejtës së pronës të pretenduar të cenuar. Gjithashtu, ky vendim ka një masë të caktuar autonomie nga procesi gjyqësor i themelit, në kuptimin që pavarësisht se shqyrtimi i mosmarrëveshjes administrative vazhdon, vendimi përfundimtar që do të jepet në themel në atë gjykim nuk është i aftë të riparojë në masën e duhur efektet e sjella nga vendimi i ndërmjetëm për pezullimin e gjykimit në procesin të vënë në lëvizje nga kërkuesit. Për rrjedhojë, ndryshe nga sa ka prapësuar subjekti i interesuar Avokatura e Shtetit, Gjykata vlerëson se në këtë rast kriteri i shterimit të mjeteve juridike konsiderohet i plotësuar.

24. Kërkuesit legjitimohen edhe *ratione temporis*, në kuptim të përmbajtjes së nenit 71/a, pika 1, shkronja “b”, të ligjit nr. 8577/2000, pasi vendimi më i fundit në kohë i kundërshtuar, ai i Gjykatës së Lartë, mban datën 29.2.2024, ndërsa ankimi kushtetues individual është paraqitur në këtë Gjykatë në datën 1.7.2024. Duke pasur parasysh se kjo e fundit është dita e parë e punës pas ditëve të pushimit javor, ankimi kushtetues individual konsiderohet i paraqitur brenda afatit ligjor 4-mujor.

25. Në lidhje me legjitimitimin *ratione materiae*, kërkuesit kanë pretenduar cenimin e së drejtës për proces të rregullt ligjor në aspektet e së drejtës së aksesit formal dhe substancial në gjykatë, e standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor dhe të parimit të sigurisë juridike e të të drejtave të fituara, sikundër cenimin e parimit të barazisë përpara ligjit dhe së drejtës së pronës, të cilat *prima facie* janë pretendime me natyrë kushtetuese.

26. Për sa u përket argumenteve të parashtruara në mbështetje të këtyre pretendimeve, Gjykata vëren se për cenimin e parimit të barazisë përpara ligjit kërkuesit kanë pretenduar se referimi i Gjykatës së Lartë në vendime të tjera të saj (vendimi nr. 00-2024-469, datë 13.2.2024, në çështjen me paditës E.C.) bie ndesh me këtë parim, pasi në çështje të ndryshme nuk mund të mbahen qëndrime të njëjta. Sipas tyre, në rastin konkret, objekti i gjykimeve është i ndryshëm, sepse kërkimi për heqjen e një kufizimi të vendosur në zbatim të një vendimi gjyqësor për sigurimin e padisë është i ndryshëm nga ai për heqjen e kufizimit të vendosur përmes urdhrave të paligjshëm të ZVRPP-së, Sarandë përpara marrjes së masës së sigurimit të padisë në një proces tjetër gjyqësor. Gjykata vëren se Gjykata e Lartë, qoftë në rastin në shqyrtim, ashtu dhe atë të referuar në vendimin e kundërshtuar, ka mbajtur të njëjtin qëndrim për rekursin e paraqitura në lidhje me vendimet e Gjykatës Administrative të Apelit për pezullimin e gjykimit të atyre çështjeve, në të cilat, në thelb, është kundërshtuar kufizimi i vendosur për pasuritë, të cilat, në origjinë, janë fituar nga i njëjti subjekt (Komuniteti Bektashian), me ndryshimin e vetëm se në rastin tjetër pasuria është transferuar nga kërkuesit. Në këtë kuptim, argumentet e

parashtruara nga kërkuesit, në aspektin kushtetues, nuk janë të mjaftueshme për të provuar në cenimin e këtij parimi nga Gjykata e Lartë. Për rrjedhojë, ky pretendim i tyre nuk mund të merret në shqyrtim.

27. Në drejtim të *parimit të sigurisë juridike*, kërkuesit kanë pretenduar, në thelb, se ata i kanë fituar pasuritë e paluajtshme në mënyrë të ligjshme dhe se titujt e tyre të pronësisë nuk janë objekt i procesit gjyqësor civil që ka çuar në pezullimin e gjykimit administrativ. Në këtë mënyrë, sipas tyre, gjykatat nuk kanë sqaruar lidhjen midis këtyre dy çështjeve (asaj civile dhe asaj administrative) dhe përmes pezullimit të gjykimit i kanë lënë ata pa mjete për të mbrojtur të drejtën e pronës nga arbitrariteti. Kurse në këndvështrim të *së drejtës së pronës private*, kërkuesit kanë pretenduar se ajo u është cenuar për shkak të interpretimit arbitrar të nenit 297 të KPC-së nga gjykatat, të cilat, duke pezulluar gjykimin e gjykimit, në mënyrë indirekte, kanë legjitimuar dhe lejuar veprimet e paligjshme të organit administrativ. Sipas tyre, zgjatja në kohë e vetë procesit gjyqësor përbën *de facto* shpronësim pa shpërbllim në kuptim të nenit 41 të Kushtetutës. Gjykata, bazuar në natyrën dhe thelbin e argumenteve, mbi të cilat kërkuesit kanë mbështetur pretendimet e tyre, si dhe duke pasur parasysh se vendimet e kundërshtuara janë përfundimtare për qëllimet e nenit 131, shkronja “P”, të Kushtetutës (*shih paragrafët 20-23 të vendimit*), do t’i trajtojë pretendimet e parashtruara në ankimin kushtetues në drejtim të së drejtës substanciale të pronës private. Gjykata, referuar praktikës së saj, sipas së cilës pretendimet që kanë të bëjnë me të drejtën për proces të rregullt analizohen si aspekte procedurale të së drejtës substanciale, edhe në rastin konkret do të ndalet në vlerësimin e tyre për aq sa ato ndikojnë në vetë të drejtën substanciale të pronës private. Konkreisht, për sa i takon aspektit procedural të së drejtës së pronës, Gjykata vëren se, pretendimet, në thelb, kanë të bëjnë me mënyrën se si gjykatat e zakonshme kanë interpretuar dhe zbatuar nenin 297 të KPC-së në drejtim të lidhjes që ekziston midis dy proceseve gjyqësore, atij civil dhe atij administrativ, çka ka sjellë pasoja në mosshqyrtimin e themelit të padisë administrative të ngritur nga ata, për rrjedhojë në mosmarrjen e një përgjigjeje përfundimtare, si në lidhje me ligshmërinë e veprimeve të organit administrativ, ashtu edhe në lidhje me vendimarrjen e gjykatave të faktit. Për rrjedhojë, Gjykata vlerëson t’i shqyrtojë këto pretendime të kërkuesve në këndvështrim të së drejtës së aksesit të lidhur me standardin e arsyetimit të vendimit gjyqësor, si elemente të së drejtës për proces të rregullt.

B. Për themelin e pretendimeve

B.1. Për pretendimin e cenimit të së drejtës së pronës në aspektin procedural

B. 1.1. Për pretendimin e cenimit të së drejtës së aksesit të lidhur me standardin e arsyetimit të vendimit gjyqësor

28. Sipas kërkuesve, gjykatat kanë cenuar të drejtën për një shqyrtim gjyqësor dhe për të pasur një përgjigje përfundimtare për pretendimet e ngritura në padi dhe në rekursin e veçantë. Sipas tyre, gjykata e apelit ka pezulluar gjykimin e çështjes administrative, duke iu referuar një procesi tjetër gjyqësor civil ku ata nuk janë palë dhe nuk kanë mundësi të mbrohen e të shprehin pretendimet e tyre, duke bërë një analizë dhe interpretim arbitrar të nenit 297 të KPC-së, gjë që nuk është riparuar as nga Gjykata e Lartë, e cila nuk i ka shqyrtuar pretendimet e tyre në rekursin e veçantë edhe pse ato lidhen me të drejtën e aksesit, të drejtën e pronës dhe parimin e sigurisë juridike. Kërkuesit kanë pretenduar se arsyetimi i vendimeve gjyqësore është i mangët, jo i plotë, kontradiktor me faktet dhe pretendimet e tyre, ndërkohë që gjykata e apelit nuk ka argumentuar lidhjen direkte mes çështjes administrative dhe asaj civile, edhe pse ata nuk janë palë në procesin civil dhe as nuk janë përfitues të titullit të pronësisë të dhënë përmes vendimit të kundërshtuar të ZRAKKP-së, Vlorë. Po sipas kërkuesve, gjykatat kanë anashkaluar faktin se objekti i padisë së tyre lidhet me veprimet administrative të ZVRPP-së, Sarandë dhe nuk ka për objekt origjinën e së drejtës së pronës ose mënyrën e fitimit të saj, ndërkohë që pasuritë janë fituar në mënyrë të ligjshme, me mirëbesim, me kontrata dhe akte, të cilat nuk janë kundërshtuar dhe nuk janë objekt i proceseve gjyqësore. Ata kanë pretenduar se titulli i pronësisë nuk është vënë në diskutim sipas mënyrave dhe formave të parashikuara nga ligji dhe se janë vënë në pamundësi për të ushtruar tagrat e pronësisë, sepse në mënyrë indirekte gjykatat kanë legjitimuar dhe lejuar veprimet e

paligjshme të organit administrativ, ZVRPP-së, Sarandë. Gjithashtu, sipas kërkesve, zgjatja në një kohë të pacaktuar të procesit gjyqësor civil, për të cilin është vendosur pezullimi i gjykimit administrativ, përbën *de facto* shpronësim pa shpërblim në kuptim të nenit 41 të Kushtetutës.

29. Sipas subjektit të interesuar, DVASHK-së, Sarandë, ajo ka refuzuar kryerjen e shërbimit për ndarjen e pasurive objekt gjykimi për shkak të masave kufizuese të vendosura për to, përfshirë edhe me vendimin nr. 1255 regj., datë 15.7.2016, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Sarandë për marrjen e masës së sigurimit të padisë, ndërsa për këtë ka bërë shënimet përkatëse në kartelat e pasurisë, por edhe pse ka pasur një vendim të tillë gjyqësor, ka zbatuar në vijim vendimin nr. 61, datë 1.2.2018, të Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë Gjirokastrë për ndarjen e pasurive të kërkesve, ndërkohë që këta të fundit kanë lidhur me pas kontrata premtimi shitjeje, të cilat nuk janë regjistruar për shkak të masës së sigurimit të padisë që rëndon mbi pronat. Sipas këtij subjekti, për këto të fundit janë ngritur disa objekte, të legalizuara ose në proces legalizimi, përveçse mund të jenë kryer edhe transaksione të tjera, por që janë evidentuar vetëm në kartelat digjitale të pasurisë. Së fundi, sipas tij, masa e sigurimit të padisë është rivendosur me vendimin nr. 20-2022-576/07, datë 4.11.2022, të Gjykatës së Apelit Gjirokastrë.

30. Subjekti i interesuar, Avokatura e Shtetit, ka prapësuar se pretendimet e kërkesve janë të pabazuara, pasi gjykatat kanë garantuar të drejtën e aksesit, për më tepër, kur në gjykatën e apelit çështja është shqyrtuar në seancë gjyqësore në prani të palëve, kurse Gjykata e Lartë ka arsyetuar për rekursin mbështetur në parashikimet e nenit 58 të ligjit nr. 49/2012. Po sipas këtij subjekti, gjykata e apelit ka arsyetuar qartë shkakun e pezullimit të gjykimit bazuar në nenin 297, shkronja “a”, të KPC-së dhe për sa kohë titulli i pronësisë mbi bazën e të cilit kërkesit kanë fituar pronësinë është objekt shqyrtimi gjyqësor dhe për pasurinë është vendosur masa e sigurimit të padisë për të mos u bërë veprime tjetërsimi, me të drejtë ajo gjykatë ka arsyetuar se fillimisht duhet të zgjidhet mosmarrëveshja civile për të drejtën e pronësisë. Sipas tij, edhe arsyetimi i kufizuar i Gjykatës së Lartë në dhomën e këshillimit është tregues se, pasi ka marrë në shqyrtim rekursin, ajo ka arritur në përfundimin se ata nuk kanë ngritur argumente nga ato të përcaktuara nga ligji. Sipas subjektit të interesuar, kërkesit, në thelb, nuk ngrenë çështje kushtetueshmërie, por indirekt kërkojnë t’u jepet zgjidhje pretendimeve të tyre për themelin e mosmarrëveshjes.

31. Neni 42, pika 1, i Kushtetutës parashikon se liria, prona dhe të drejtat e njohura me Kushtetutë dhe me ligj nuk mund të cenohen pa një proces të rregullt ligjor. Kjo dispozitë sanksionon të drejtën për gjykim, ku e drejta e aksesit, që është e drejta për të vënë në lëvizje gjykatën, përbën një aspekt të saj. E drejta e aksesit u garanton subjekteve të cenuara të drejtën t’i drejtohen një gjykate, e cila do t’i dëgjojë pretendimet e tyre dhe do të shpallë një vendim pas një gjykimi të drejtë dhe publik. Ajo nuk përfshin vetëm të drejtën për të vënë në lëvizje gjykatën, por edhe për të pasur një zgjidhje përfundimtare për mosmarrëveshjen objekt gjykimi, pasi aksesit në gjykatë duhet të jetë substancial dhe jo thjesht formal (*shih vendimet nr. 22, datë 29.4.2021; nr. 3, datë 23.2.2016, të Gjykatës Kushtetuese*).

32. E drejta për proces të rregullt ligjor përfshin gjithashtu edhe të drejtën për të pasur një vendim gjyqësor të arsyetuar, si element thelbësor i një vendimi të drejtë. Arsyetimi duhet domosdoshmërisht të plotësojë kriteret minimale ligjore të përcaktuara dhe të mos ketë të meta të tilla serioze që cenojnë standardin e vendimit gjyqësor të arsyetuar (*shih vendimet nr. 19, datë 7.7.2022; nr. 63, datë 23.9.2015; nr. 55, datë 18.12.2012, të Gjykatës Kushtetuese*). Funkcioni i një vendimi të arsyetuar është t’u tregojë palëve që ato janë dëgjuar, si dhe u jep mundësinë atyre ta kundërshtojnë atë (*shih vendimet nr. 51, datë 20.6.2024; nr. 19, datë 7.7.2022; nr. 3, datë 20.1.2017, të Gjykatës Kushtetuese*). Për sa u përket vendimeve të Gjykatës së Lartë, edhe pse detyrimi për garantimin e këtij standardi nuk nënkupton se kërkohet përgjigje e detajuar për çdo pretendim të palëve ndërgjyqëse, Gjykata ka theksuar se kur në rekurs janë ngritur pretendime të natyrës kushtetuese, ajo gjykatë, bazuar në natyrën e gjykimit kushtetues të kërkesave individuale, si dhe në parimin e subsidiaritetit që udhëheq raportet ndërmjet juridiksionit

kushtetues dhe juridiksionit të gjykatave të zakonshme, duhet të investohet në shqyrtimin e tyre dhe të mbajë një qëndrim të shprehur për to (*shih vendimet nr. 51, datë 20.6.2024; nr. 19, datë 7.7.2022; nr. 45, datë 3.7.2017, të Gjykatës Kushtetuese*). Kontrolli i respektimit të standardeve kushtetuese për proces të rregullt ligjor është funksion edhe i gjykatave të zakonshme, për më tepër i Gjykatës së Lartë, e cila i ka të gjitha mjetet dhe kompetencat për të kryer një rol që shkon përtej ligjit dhe synon të drejtën (*shih vendimet nr. 32, datë 3.11.2022; nr. 79, datë 14.12.2017, të Gjykatës Kushtetuese*).

33. Duke pasur parasysh standardet e mësipërme, në referim të përmbajtjes së pretendimeve të parashtruara në ankimin kushtetues individual, Gjykata, në vijim, do të ndalet në vlerësimin nëse gjykatat e zakonshme, përmes qëndrimit të tyre në rastin e kërkuar, duke vendosur pezullimin e gjykimit të çështjes administrative, u kanë cenuar të drejtën për të pasur përgjigje përfundimtare për themelin e mosmarrëveshjes administrative për të cilën ka vënë në lëvizje procesin gjyqësor dhe nëse qëndrimi i Gjykatës së Lartë gjatë shqyrtimit të rekursit të veçantë për mënyrën e zbatimit të ligjit nga gjykata e apelit plotëson kriteret e arsytimit në aspektin kushtetues.

34. Gjykata vëren se kërkuar, pronarë të dy pasurive të paluajtshme të fituara nga Komuniteti Bektashian, të cilat janë regjistruar në regjistrat e pasurive të paluajtshme, i janë drejtuar gjykatës me padi për heqjen e masave kufizuese të vendosura për pasuritë e tyre nga ZVRPP-ja, Sarandë. Gjykata Administrative e Shkallës së Parë Gjirokastrë ka pranuar padinë, duke detyruar ZVRPP-në, Sarandë të heqë masën e kufizimit dhe çdo barrë tjetër të vendosur për pasurinë e tyre, me përjashtim të kontratës së hipotekimit dhe t'i pajisë ata me dokumentet e pronësisë. Gjykata Administrative e Apelit, e vënë në lëvizje mbi ankimin e ZVRPP-së, Sarandë dhe Avokaturës së Shtetit, ka vlerësuar se ky gjykim është i lidhur me procesin gjyqësor civil të vënë në lëvizje me padinë e Këshillit të Ministrave për kundërshtimin edhe të vendimit nr. 188/2008 të ZRAKKP-së, Vlorë të dhënë në favor të Komunitetit Bektashian, akt mbi të cilin janë fituar edhe pasuritë e paluajtshme të tjetërsuara kërkuar dhe se vijon edhe masa e sigurimit e dhënë gjatë atij për urdhërimin e ZVRPP-së, Sarandë të mos kryejë asnjë veprim për pronat e fituara me vendimet e kundërshtuara në padi. Duke vlerësuar se çështja e kërkuar nuk mund të zgjidhet përpara se të zgjidhet mosmarrëveshja civile ndërmjet shtetit dhe Komunitetit Bektashian, ajo gjykatë, bazuar në nenin 297, shkronja “a”, të KPC-së, ka vendosur pezullimin e gjykimit të çështjes administrative.

35. Kërkuar e kanë kundërshtuar këtë vendim me rekurs të veçantë, duke parashtruar se gjykata e apelit ka zbatuar gabim nenin 297, shkronja “a”, të KPC-së, pasi nuk evidentohet ekzistenca e të dyja kushteve të kërkuara nga kjo dispozitë. Sipas tyre, çështja civile, për shkak të së cilës është pezulluar gjykimi i çështjes administrative, nuk ka lidhje të drejtpërdrejtë me të, ndërsa kërkuar nuk janë as palë pjesëmarrëse dhe as subjekti përfitues sipas vendimit të ZRAKKP-së, Vlorë të kundërshtuar në procesin gjyqësor civil, ndaj ai vendim gjyqësor nuk mund t’u kundërdrejtohet atyre dhe as mund të shtrijë efektet për pasuritë e tyre. Kërkuar kanë pretenduar se edhe e drejta e tyre e pronësisë nuk është goditur gjyqësisht, duke ngelur e pacenuar, por ata nuk mund të gëzonin të pashqetësuar pronën e fituar në mënyrë të ligjshme me kontrata shitblerjeje dhe në mirëbesim, të regjistruar edhe në ZVRPP-në, Sarandë.

36. Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë ka vendosur mospranimin e rekursit të veçantë të kërkuar, duke vlerësuar se në të nuk ngrihen shkaqe ligjore. Ai kolegji ka arsyetuar se i takon palës rekursuese të parashtrtojë në rekurs në mënyrë të qartë dhe të plotë shkaqet ligjore dhe argumentet përkatëse, përndryshe vendimmarrja e Gjykatës Administrative të Apelit mbetet e pacenueshme dhe, nga ana tjetër, u takon gjykatave administrative të faktit përcaktimi i fakteve dhe vlerësimi nëse gjykimi administrativ duhet të pezullohet sipas rasteve të përcaktuara në nenin 297 të KPC-së.

37. Gjykata vëren se, sipas nenit 297 të KPC-së, që parashikon institutin e pezullimit të gjykimit, ai vendoset, mes të tjerash, edhe kur çështja nuk mund të zgjidhet përpara se të zgjidhet një çështje tjetër penale, civile ose administrative (shkronja “a”). Në rastin konkret, rezulton se gjykata e apelit ka

vendosur pezullimin e gjykimit të çështjes administrative të kërkuësve për këtë shkak, duke e konsideruar se çështja në shqyrtim përpara saj është e lidhur me çështjen civile të pronësisë që ndodhet në një proces tjetër gjyqësor, të vënë në lëvizje nga Këshilli i Ministrave, për kundërshtimin e vendimit për njohjen e së drejtës së pronësisë dhe kthimin e kompensimin e pronës në favor të Komunitetit Bektashian, duke pretenduar bashkëpronësinë e shtetit për të. Megjithatë, gjykata e apelit nuk ka arsyetuar për efektet e vendimit të pezullimit ndaj së drejtës së pronës të kërkuësve, të cilët, për shkak të kufizimit të vendosur për pasuritë e paluajtshme nga ana e ZVRPP-së, Sarandë verifikimi i ligjshmërisë të të cilit ka ngelur i pezulluar në pritje të procesit gjyqësor civil, nuk mund ta ushtrojnë lirisht atë.

38. Gjykata çmon të theksojë në këtë drejtim se ndërsa zbatimi i ligjit është detyrë e gjykatave të juridiksionit të zakonshëm për qëllim të procesit gjyqësor që ato zhvillojnë, detyrë e kësaj Gjykate është të vlerësojë nëse gjatë procesit gjyqësor ka pasur shkelje të të drejtave kushtetuese, si dhe nëse zbatimi i ligjit ka qenë eventualisht arbitrar, në kuptimin që të bjerë ndesh haptazi me konceptin e gjykimit të drejtë të përcaktuar në nenin 42 të Kushtetutës (*shih vendimet nr. 30, datë 29.5.2023; nr. 33, datë 14.11.2022; nr. 3, datë 23.2.201,6 të Gjykatës Kushtetuese*). Gjykata nuk vepron si gjykatë e shkallës së katërt dhe për këtë arsye vendimet e gjykatave të juridiksionit të zakonshëm nuk vihen në dyshim, përveç rasteve kur gjetjet e tyre mund të konsiderohen si arbitrare ose haptazi të paarsyeshme. Thënë ndryshe, ajo vepron në rastin kur gabimi ligjor ose faktik nga gjykatat e juridiksionit të zakonshëm është aq i dukshëm, sa një gjykatë e arsyeshme nuk mund ta kishte bërë ndonjëherë ose i tillë që gjykimin e bën të padrejtë (*shih vendimet nr. 9, datë 27.2.2024; nr. 30, datë 29.5.2023, të Gjykatës Kushtetuese*).

39. Gjykata konstaton gjithashtu se pretendimi kryesor i kërkuësve në rekursin e veçantë ka të bëjë me zbatimin në rastin konkret të kësaj dispozite procedurale (neni 297, shkronja “a”, i KPC-së) nga gjykata e apelit dhe pasojat e ardhura për këtë shkak jo vetëm në të drejtën për proces të rregullt (aspekte të saj), por edhe në vetë ushtrimin e së drejtës substanciale të pronës private. Gjykata e Lartë, edhe pse formalisht ka marrë në shqyrtim rekursin e veçantë të kërkuësve në dhomën e këshillimit, në aspektin substancial ajo nuk rezulton të këtë shqyrtuar thelbin e pretendimeve të parashtruara në të, edhe pse ato kanë të bëjnë me cenimin e së drejtës së pronës të kërkuësve për shkak të mënyrës se si gjykatat kanë zbatuar nenin 297 të KPC-së. Gjykata e Lartë ndonëse ka evidentuar në vendimin e saj se juridiksioni i gjykatës së ligjit vihet në lëvizje vetëm kur bëhet fjalë për çështje të zbatimit të ligjit procedural dhe material, ajo nuk ka kontrolluar në këtë aspekt mënyrën e zbatimit të ligjit nga Gjykata Administrative e Apelit, me argumentin se shqyrtimi i padisë administrative, pra ende pa përfunduar me një vendim përfundimtar në shkallë të dytë, bën të pamundur kontrollin dhe vlerësimin se cila duhet të jetë fusha ku duhet të shtrihet hetimi gjyqësor administrativ në raport me kufijtë e shqyrtimit të mosmarrëveshjes administrative. Kjo qasje e Gjykatës së Lartë e ka bërë formal kontrollin e shtruar nga ajo të shkaqeve të rekursit të veçantë, edhe pse ky mjet mbrojtjeje u garantohet palëve nga legjislacioni procedural, sikundër kontrollin e saj, në kuptim të parimit të subsidiaritetit, të pretendimeve me natyrë kushtetuese. Në arsyetimin e vendimit të saj Gjykata e Lartë nuk është shprehur për shkakun thelbësor mbi të cilin është bazuar rekursi i veçantë, pra për mënyrën se si gjykata e apelit ka zbatuar dhe interpretuar ligjin e zbatueshëm (neni 297, shkronja “a”, i KPC-së), për sa kohë që vendimi i pezullimit të gjykimit praktikisht ka lejuar vijimin e efekteve të masave kufizuese të pasurive të vendosura nga organi administrativ, duke mos u shprehur gjykata për ligjshmërinë e asaj veprimtarie dhe, në këtë mënyrë, duke mos marrë kërkuësit përgjigje përfundimtare për pretendimet dhe kërkimet në padinë e tyre administrative.

40. Gjykata ka theksuar se gjykatat duhet të shkojnë përtej tekstit formal të ligjit dhe përmes interpretimit të frymës dhe qëllimit të normës ligjore të synojnë vetë të drejtën (*shih vendimin nr. 68, datë 8.10.2024*). Nën dritën e këtij standardi, Gjykata çmon se Gjykata e Lartë, duke mos u shprehur për thelbin e shkaqeve të parashtruara në rekursin e kërkuësve, nuk ka kontrolluar ligjshmërinë e shkakut

të pezullimit të gjykimit nga Gjykata Administrative e Apelit, duke mos mbajtur në konsideratë as faktin që prona e tyre është e kufizuar prej pothuajse 11 vjetësh dhe se pezullimi i gjykimit e zgjat *de facto* kufizimin e saj edhe për një periudhë tjetër të papërcaktuar. Në këtë mënyrë, mospranimi i rekursit të kërkuësve nga Gjykata e Lartë u ka shkaktuar atyre cenimin e të drejtës së aksesit të lidhur edhe me të drejtën për ankim efektiv në një gjykatë më të lartë, për sa kohë ata nuk kanë marrë përgjigje përfundimtare për pretendimet në thelb me natyrë kushtetuese.

41. Për rrjedhojë, Gjykata çmon se mënyra se si ka vepruar Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, në rastin konkret, duke mos marrë në shqyrtim pretendimet e kërkuësve për vendimmarrjen e gjykatës së apelit, vë në dyshim respektimin e të drejtës për proces të rregullt ligjor, duke mos synuar kështu të drejtën dhe duke sjellë, për pasojë, cenimin e të drejtës së tyre të aksesit të lidhur me standardin e arsyetimit në drejtim të të drejtës për të pasur një përgjigje përfundimtare për pretendimet e ngritura nga ata. Për rrjedhojë, Gjykata vlerëson se pretendimi i kërkuësve në këtë drejtim është i bazuar.

42. Për sa më lart, përderisa Gjykata i gjeti të bazuara pretendimet e kërkuësve në drejtim të aspektit procedural të të drejtës së pronës, si dhe për sa kohë që çështja do të dërgohet për shqyrtim në Gjykatën e Lartë, e cila, në përputhje me kompetencat e saj, do të marrë në shqyrtim dhe do t'u japë përgjigje të arsyetuar pretendimeve të kërkuësve, vlerëson të mos të ndalet më tej në vlerësimin e aspektit substancial të kësaj të drejte kushtetuese (të pronës).

43. Në përfundim, Gjykata çmon se pretendimi i kërkuësve për cenimin e të drejtës së pronës në aspektin procedural, konkretisht të të drejtës së aksesit të lidhur me standardin e arsyetimit të vendimit nga Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë është i bazuar, sipas arsyetimit të mësipërm të këtij vendimi, ndaj kërkesa pranohet pjesërisht.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese, në mbështetje të neneve 131, pika 1, shkronja “P” dhe 134, pika 1, shkronja “I”, të Kushtetutës, si dhe neneve 72 e vijuese të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar, me shumicë votash,

VENDOSI:

1. Pranimin pjesërisht të kërkesës.
 2. Shfuqizimin e vendimit nr. 00-2024-776, datë 29.2.2024, të Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë, si të papajtueshëm me Kushtetutën.
 3. Dërgimin e çështjes për shqyrtim në Gjykatën e Lartë.
- Ky vendim është përfundimtar dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.
Marrë më 18.3.2025.
Shpallur më 23.4.2025.

Kryetare: Holta Zaçaj

Anëtarë: Marsida Xhaferllari, Genti Ibrahim, Sandër Beci, Sonila Bejtja, Ilir Toska, Marjana Semini

Anëtare kundër: Fiona Papajorgji

MENDIM PAKICE

1. Në gjykimin kushtetues të çështjes që i përket kërkuësve Rebani Bocai dhe shoqërisë “Ksamili Investment” sh.p.k., me objekt: “*Shfuqizimi i vendimeve nr.13558/8823/5702/4829/4337 akti, datë 10.11.2022, të Gjykatës Administrative të Apelit; nr. 00-2024-776, datë 29.2.2024, të Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë, si të papajtueshme me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë. Kthimi i çështjes për rigjykim në Gjykatën Administrative të Apelit ose në Gjykatën e Lartë*”, jam kundër qëndrimit të shumicës për pranimin pjesërisht të kërkesës, pasi vlerësoj se kërkesa nuk plotëson kriteret paraprake të pranueshmërisë për shqyrtim në seancë plenare. Konkretisht, kërkuësit nuk legjitimohen për vënien në lëvizje të Gjykatës, sepse vendimet objekt kundërshtimi nuk janë përfundimtare për efekt të gjyimit kushtetues dhe, si të tilla, nuk mund t’i nënshtrohen këtij gjykimi. Në mbështetje të nenit 132, pika 3, të Kushtetutës dhe nenit 72, pika 8, të ligjit nr. 8577/2000, që parashikojnë publikimin e mendimit të pakicës së bashku me vendimin përfundimtar të Gjykatës, do të parashatroj në vijim argumentet që mbështesin qëndrimin tim kundër.

2. Nga rrethanat e çështjes, në mënyrë të përmbledhur, konstatohet se kërkuësit rezultojnë pronarë të dy pasurive të paluajtshme në Ksamil, Sarandë, të fituara nga Komuniteti Bektashian, të cilit i është njohur e drejta e pronësisë me vendim të ZRAKKP-së, Vlorë dhe njohur me një vendim të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Sarandë, i cili ka marrë formë të prerë, pasi nuk është ankimuar. Në vijim, ndaj pasurisë së kërkuësve është vendosur masa e kufizimit nga ana e regjistruarit të ZVRPP-së Sarandë, pasi rezultonte se kishte mbivendosje me pasurinë e një shtetasi tjetër. Nga ana tjetër, Këshilli i Ministrave ka ngritur padi në gjykatë, me objekt kundërshtimin edhe të vendimit të dhënë në favor të Komunitetit Bektashian, duke pretenduar të drejta pronësie për atë pasuri, proces në të cilin kërkuësit nuk rezultojnë se janë palë. Paralel me këtë proces, kërkuësja, “Ksamili Investment” sh.p.k. i ka kërkuar ZVRPP-së, Sarandë ndarjen e pasurisë, e cila ka refuzuar kërkesën dhe në vijim, i është drejtuar gjykatës së shkallës së parë, e cila ka vendosur urdhërimin e ZVRPP-së, Sarandë që të kryente ndarjen e pasurisë. Në vijim, pas refuzimit të kërkesës për heqjen e të gjitha barrëve mbi pasuritë e regjistruara në pronësi të tyre, kërkuësit kanë paraqitur padi në gjykatën e shkallës së parë, e cila ka vendosur detyrimin e ZVRPP-së, Sarandë të heqë masën e kufizimit dhe t’i pajisë ata me certifikatë pronësie. Gjykata e apelit ka vendosur pezullimin e gjyimit administrativ për heqjen e barrës mbi pasurinë deri në përfundimin e gjyimit të çështjes civile me paditës Këshillin e Ministrave dhe zgjidhjen e mosmarrëveshjes midis shtetit dhe Komunitetit Bektashian. Gjykata e Lartë ka vendosur mospranimin e rekursit të kërkuësve, të cilët në vijim i janë drejtuar Gjykatës me ankim kushtetues individual, duke kundërshtuar vendimet të cilat kanë vendosur pezullimin e gjyimit administrativ deri në përfundim të procesit gjyqësor civil.

3. Në analizë të kriterëve të legjitimitetit, shumica ka vlerësuar se, në aspektin formal, objekt i ankimit kushtetues individual është një vendim gjyqësor i ndërmjetëm, në kushtet kur ai nuk është dhënë në përfundim të një gjykimi themeli dhe as nuk ka zgjidhur në themel çështjen në mënyrë përfundimtare (shih paragrafin 19 të vendimit). Gjithsesi, sipas shumicës, ndonëse masa e pezullimit të gjyimit nuk ndërhyr *per se* në të drejtën e pronës, ai vendim, duke qenë i ndërlidhur me vetë kufizimin, konsiderohet se ka sjellë *de facto* pasoja në drejtim të vetë ushtrimit të kësaj të drejte, vendimi është bërë objekt i rekursit të veçantë në Gjykatën e Lartë dhe ky vendim ka një masë të caktuar anatomie nga procesi i themelit, pasi procesi civil i themelit nuk është i aftë të riparojë efektet e sjella nga vendimi i ndërmjetëm për pezullimin e gjyimit. Në këtë kuptim, shumica e ka konsideruar të përmbushur kriterin e shterimit të mjeteve juridike efektive (shih paragrafët 22–23 të vendimit).

4. Nuk pajtohem me këtë vlerësim të shumicës pasi çmoj se vendimet objekt kundërshtimi nuk mund të konsiderohen përfundimtare sipas nenit 131, pika 1, shkronja “P”, të Kushtetutës jo vetëm në aspektin formal, ashtu sikurse ka vlerësuar shumica, por edhe në aspektin substancial. Kështu, në referim të kësaj dispozite kushtetuese, Gjykata vendos për gjykimin përfundimtar të ankesave të individëve kundër çdo akti të pushtetit publik ose vendimi gjyqësor që cenon të drejtat dhe liritë

themelore të garantuara në Kushtetutë, pasi të jenë shteruar të gjitha mjetet juridike efektive për mbrojtjen e këtyre të drejtave, përveçse kur parashikohet ndryshe në Kushtetutë.

5. Gjykata në jurisprudencën e saj ka theksuar se mbrojtja kushtetuese ka një funksion *subsidiar*, që do të thotë se ajo mund të kërkohe vetëm për një vendim përfundimtar, të çfarëdolloj forme që përmbyll procesin gjyqësor, pasi individit ka shteruar mjetet dhe rrugët e tjera ligjore. Cenimi i të drejtave themelore, përfshirë atë për proces të rregullt ligjor, mund të pretendohet në këtë Gjykatë vetëm pasi të shterohen të gjitha mundësitë e ofruara nga sistemi i apelimeve dhe kjo vlen edhe në rastet kur procedurat gjyqësore paraprake çojnë në një rëndim të mëtëjshëm ose në tejzgjatjen e cenimit të kësaj të drejte (*shih vendimet nr. 29 datë 16.4.2024; nr. 25, datë 13.10.2022; nr. 14, datë 11.3.2021, të Gjykatës Kushtetuese*).

6. Sikurse shumica ka referuar në vendim, Gjykata në jurisprudencën e saj ka pranuar se, në mënyrë përjashtimore, vendimet e ndërmjetme mund të bëhen pjesë e juridiksionit kushtetues në rast se plotësohen këto kushte: (i) vendimi duhet të ketë vendosur për të drejtën e individit të pretenduar si të cenuar, pra shkelja e pretenduar të jetë pasojë e drejtpërdrejtë e vendimit të ndërmjetëm të kundërshtuar ose, thënë ndryshe, kërkuuesi duhet të provojë se është viktimë e shkeljes të së drejtës kushtetuese; (ii) vendimi të jetë bërë objekt i ankimit të veçantë dhe të jetë shqyrtuar nga gjykatat më të larta, të cilat të jenë shprehur, qoftë edhe tërthorazi, për të drejtën që pretendohet e cenuar; (iii) vendimi duhet të ketë një masë autonomie nga procesi i themelit, në kuptimin që pavarësisht se shqyrtimi i mosmarrëveshjes së themelit vazhdon, vendimi përfundimtar që do të jepet në themel nuk është i aftë të ndryshojë vendimin e ndërmjetëm dhe as të riparojë në masën e duhur efektet që ai ka sjellë (*shih vendimet nr. 25, datë 13.10.2022; nr. 14, datë 11.3.2021, të Gjykatës Kushtetuese*).

7. Në kuptim të standardeve të mësipërme, vlerësoj se pasojat e pretenduara nga kërkuuesit për të drejtën e pronës nuk rezulton të kenë ardhur drejtpërdrejt nga vendimi i pezullimit objekt kundërshtimi, por nga procesi civil në të cilin është vënë në diskutim, në thelb, titulli i pronësisë së Komunitetit Bektashian, subjekti nga i cili kërkuuesit kanë përfituar pasuritë në fjalë. Për këtë shkak, gjykata administrative, duke pasur parasysh faktin që në procesin civil kërkuuesit nuk janë palë dhe ndikimin që do të kishte përfundimi i atij procesi në drejtim të vetë titullit të pronësisë së tyre ka pezulluar gjykimin duke arsyetuar se përse është i zbatueshëm neni 297, shkronja “a” i KPC-së në rastin konkret.

8. Nga ana tjetër, nuk rezulton që kërkuuesit të kenë pengesë ligjore dhe as nuk kanë argumentuar ose pretenduar pamundësinë e tyre për të ndërhyrë në procesin civil, duke kërkuar si mbrojtjen e së drejtës së tyre të pronës, ashtu edhe heqjen e masës kufizuese për pasurinë. Në këtë kuptim edhe për kohëzgjatjen e kufizimit të pronës, kriter ky që është konsideruar si vendimtar nga shumica për të konsideruar këtë rast përjashtimisht përfundimtar për qëllime të kontrollit kushtetues (*shih paragrafin 22 të vendimit*), individit kishte ende mjete në dispozicion për të garantuar të drejtat e tij kushtetuese.

9. Për rrjedhojë, duke qenë se vendimi i kufizimit nuk ka pasur pasoja të drejtpërdrejta në të drejtën e pronës së kërkuësve, arrihet në përfundimin se vendimeve objekt kërkesë u mungon edhe kriteri i autonomisë nga procesi civil i titullit të pronësisë të Komunitetit Bektashian, çka bën që këto vendime të ndërmjetme të kundërshtuara të mos marrin natyrën përfundimtare që kërkohe për vënien në lëvizje të juridiksionit kushtetues, në kuptim të nenit 131, pika 1, shkronja “F”, të Kushtetutës.

10. Në konkluzion, vlerësoj se vendimet gjyqësore në të cilat është vendosur pezullimi i gjykimit të çështjes nuk duket se ndikojnë në mënyrë të drejtpërdrejtë mbi të drejtën substanciale të pronës, pasi është procesi tjetër civil, i cili përcakton në mënyrë përfundimtare për të (për të drejtën e pronësisë mbi pronën) dhe si të tilla, ato nuk mund të kenë masën e autonomisë nga procesi i themelit. Për rrjedhojë, shqyrtimi i ankimit kushtetues individual nuk duhet të tejkalonte kriteret paraprake për shqyrtimin e çështjes në seancë plenare, në drejtim të kriterit të shterimit të mjeteve juridike efektive, prandaj kërkesa duhet të rrëzohej.

Anëtare: Fiona Papajorgji